

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ingrid Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 308:

Forslag til lov om tilskud til iværksættere.

Af industriministeren (Trøjborg).

(Fremsat 19/5 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lotte Henriksen (S):

Gennem de sidste år har vi i Danmark haft en løbende debat om iværksættere, og det skyldes naturligvis først og fremmest det faktum, at nye og dermed flere virksomheder også skaber flere arbejdspladser.

I Danmark etableres i sammenligning med andre lande relativt få nye virksomheder, og de, der faktisk etableres, har ikke nogen særlig stor overlevelsesfrekvens. Alene den kendsgerning bør vel betyde, at der efterhånden må være en forståelse for, at der tages initiativer, der kan støtte de initiativrige folk, der faktisk ønsker at etablere sig som selvstændige.

Det lovforslag om tilskud til iværksættere, vi har til behandling nu, er netop lavet på den baggrund. Formålet er gennem tilskud til rådgivning og uddannelse at højne iværksætternes kompetence og motivation til at dygtiggøre sig og dermed øge overlevelsesmulighederne for de nystartede virksomheder – tilsammen en forbedring for beskæftigelsen.

Tilskuddet til rådgivning og uddannelse gives som en ramme på 30.000 kr. over 2 år, der kan dække op til 70 pct. af de afholdte udgifter. Eneste betingelse er, at virksomheden skal have godkendt en forretningsplan, og til udarbejdelse af en sådan kan der gives et tilskud på indtil 3.000 kr. med 100 pct.s dækning.

Så selv om forslaget skal ses i sammenhæng med de initiativer, der er taget i forbindelse med regeringens forslag til reform af arbejdsmarkedspolitikken, hvor den etableringsydelse, der erstatter den hidtidige iværksætterydelse, nu kræver et godkendt forretningsgrundlag, så kan iværksættere, der, fordi de ikke har været ledige i flere måneder og dermed ikke er berettiget til etableringsydelse, godt benytte sig af iværksætterklippekortet. Klippekortet er dermed ikke bundet til etableringsydelsen, men ideen er, at mange andre iværksættere nu animeres til at tage uddannelse, og dermed forbedres virksomhedernes overlevelseschance – virksomhederne får en bedre start.

Det er vigtigt, at ordningen fremtræder så ubureaukratisk over for iværksætteren som muligt. Det forudsættes, at iværksætteren som grundlag for godkendelse af virksomheden skal udarbejde en forretningsplan. Det er jo ikke nogen helt enkel opgave. Men det afgørende er, at iværksætteren jo under alle omstændigheder vil have brug for at udarbejde en forretningsplan både for at skaffe finansiering i sin bank og i det hele taget som forudsætning for at kunne starte virksomheden på et fornuftigt og gennemtænkt grundlag. Det er altså ikke en ekstra byrde, iværksætteren påføres.

Jeg finder det vigtigt, at der ikke opbygges nye forkromede administrative systemer og især, at iværksætteren ikke ulejliges med nyt og unødvendigt papirarbejde.

Ideen om etableringsvejlederen mener jeg derfor er god. Det er etableringsvejlederen, der skal vurdere, om iværksætterens idé virker bæredygtig, og er det tilfældet, opfatter jeg Industri- og Handelsstyrelsens endelige godkendelse som en ren formssag. Det er naturligvis nødvendigt, at indstillingen runder en offentlig myndighed, inden pengene udbetales, men det vil kun være i helt besynderlige situationer, at Industri- og Handelsstyrelsen ikke vil følge en etableringsvejleders indstilling.

Finder etableringsvejlederen ikke, at ideen er bæredygtig, eller at forretningsplanen kan forbedres, er der jo skabt et grundlag for en dialog, som betyder, at iværksætteren senere kan starte sin virksomhed på et bedre grundlag. En virksomhedsbedømmelse kommer således ind tidligt i forløbet. Iværksætteren bliver gjort opmærksom på eventuelle svagheder, der måtte være, tidligt i virksomhedens start.

[Lotte Henriksen]

De kan udbedres, og iværksætteren får et bedre startgrundlag.

I Socialdemokratiet glæder vi os over dette forslag til gavn for iværksættere og ikkebe-skæftigede, og vi giver med største glæde vores tilslutning til dette lovforslag.

Per Tærsebøl (KF):

Når man har siddet og fulgt forhandlingerne sammen med alle de mange tilhørere og kolleger, som har været her i dag, og når man selv er detailhandler med 10-12 mennesker ansat og har været det i omkring 30 år, bliver man efterhånden helt mærkeligt til mode og føler trang til, når man står her på en af landets fornemste talerstole – for det er det vel – at være lidt filosofisk og begynde at tænke i helt andre baner.

Jeg vil gerne fastslå, at mit parti og måske især jeg selv ikke er særlig varme tilhængere af ordninger, der indebærer det ene tilskud efter det andet.

Man kunne egentlig ønske sig – med al respekt for de damer, der er til stede her i salen i dag – at vi ligesom vendte tilbage til dengang, min mor passede sine 5 børn. Jeg siger ikke, at de skal tilbage til kødgryderne igen – men lidt i den retning! Og det kunne vel også være manden. Jeg tror, der er mange mænd, der gerne ville være hjemme og passe børnene og hjemmet.

For det er vel egentlig det, der skal til. Vi laver det ene kunstige indgreb efter det andet, og hvad hjælper det? Alle prøver på at smutte udenom og smutte indenom og få del i tilskuddene, men det skaffer ikke flere arbejdspladser – ikke én eneste.

Når jeg har sagt det, kan det vel ikke undre den tilstedeværende – store! – forsamling, at Det Konservative Folkeparti ikke er helt enig i det, der står her. Vi synes, der er for meget formynderi og for meget offentligt islæt i forslaget, men vi synes også, der er enkelte gode ting i det, det skal jeg skynde mig at sige.

Ordføreren for Socialdemokratiet sagde, at der ikke blev oprettet så mange nye virksomheder i Danmark, som der bliver andre steder i Europa. Det er netop et af de forhold, som maner mig og forhåbentlig også andre til eftertanke, for det er jo trods alt de små virksomheder, der er det bærende i hvert fald i detailhandelen og blandt håndværksvirksomhederne. Hvis vi ikke kan få sat gang i dem, bliver der

ikke noget arbejde. Derfor begyndte jeg mit indlæg med den måske ikke morsomme, men så lidt filosofiske indledning. Jeg tror, der skal noget helt andet til. Der er nogle andre værdier her i tilværelsen, som vi alle sammen skal prøve at få frem igen, men lad det nu hvile.

Vi kan som sagt ikke gå ind for lovforslaget, men vi er meget nevøse for, at der ikke bliver etableret så mange virksomheder i Danmark. Danmark er også – hvad der næsten er værre – et af de lande, hvor ikke ret mange af de virksomheder, der har fået iværksætterydelse, består. Det står også i bemærkningerne, så det er sikkert meget rigtigt, for ellers stod det der vel ikke.

Det er ikke forkert, at folk får uddannelse. Da jeg i sin tid selv startede min virksomhed, husker jeg, at man gjorde det som en stor knægt. Man havde forstand på sit fag, men man havde ikke forstand på det bogholderimæssige og det forretningsmæssige og de store, forkromede planer. Man var idealistisk og følte glæde ved sit arbejde, og det gjaldt, uanset om man var håndværker, jurist eller noget andet. Den slags virker det som om man glemmer i dag, og derfor tror jeg, der skal noget helt andet til.

Jeg vil slutte af med at sige, at Det Konservative Folkeparti ikke kan gå ind for det foreliggende forslag med den udformning, det har. Der er nogle ting, vi synes er udmærkede – klippekortet er ikke så dårligt, så det kan vi såmænd godt gå ind for – men det gælder ikke forslaget om etableringsvejledere, de store stygge folk fra administrationen, ministerierne, eller hvor søren de skal komme fra, bortset fra at der altså også skal oprettes nogle nye offentlige stillinger. Det kunne da være, at jeg selv som lille detailhandler kunne søge mig sådan et job; i hvert fald kan jeg ikke se, hvem det er, der skal lave disse vejledninger og planer, og jeg kan slet ikke se, hvorfor man skal lave dem. Det er jo ikke dét, der gør, at folk vil starte en virksomhed.

(Kort bemærkning).

Lotte Henriksen (S):

Nu orienterede hr. Per Tærsebøl os om, at der skulle noget andet til end dette forslag, som vi nu har mulighed for at tage konkret stilling til. Jeg kunne godt tænke mig, om De Konservatives ordfører kunne løfte bare lidt af sløret for,

[Lotte Henriksen]

hvad det er for nogle overvejelser, De Konservative gør sig om, hvorledes vi skal få igangsat nye virksomheder og dermed få lidt bedre gang i beskæftigelsen. Det hørte jeg i hvert fald ikke noget om, men jeg noterede mig, at klippekortet ikke var så dårligt endda, og det synes jeg da er positivt.

Derudover kan jeg oplyse, at de personer, der skal godkende de forretningsplaner, vi her taler om, ikke nødvendigvis skal være offentligt ansatte. Det kan for så vidt være private, revisorer, advokater eller andre. Det er der ikke taget konkret stilling til på nuværende tidspunkt, og derfor er der ikke nødvendigvis meget fornyderi i dette forslag.

Til sidst vil jeg bare sige til hr. Per Tærstøl eller andre, der måtte have lyst til at passe deres børn derhjemme, at vi såmænd også behandler et orlovsforslag fra regeringen i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Det er den helt korte bemærkning til hr. Per Tærstøl, at en realisering af forslaget om at få mere hjemmearbejde ville betyde, at f.eks. fødevarerindustrien, forædling af fødevarer og hele beklædningsindustrien igen skulle nedlægges og føres tilbage til hjemmene.

(Kort bemærkning).

Addi Andersen (CD):

Jeg vil meget kort sige til den konservative ordfører, at det jo desværre eller heldigvis – alt efter temperament – ikke er alle kvinder, der har en mand til at gå hjemme og passe kødgryderne.

(Kort bemærkning).

Per Tærstøl (KF):

Jeg beklager, hvis jeg er kommet til at træde på en ligtorn hist og her. Det var sådan set ikke meningen. Jeg kan forstå, at jeg har været lidt provokerende, og det er ikke min stil.

Den socialdemokratiske ordfører spurgte før, hvad De Konservative ville gøre. Som svar vil jeg sige: Tænk 10½ eller 11 år tilbage, da den tidligere borgerlige regering begyndte, og så læg mærke til, hvordan den socialdemokratiske ledede regering nu er begyndt.

Dengang startede man med at sige: Det er optimisme, der skal til! Det har man ikke sagt noget om i dag.

Den nuværende regering render rundt og ser så ked ud af det, og det er ikke særlig sjovt for erhvervslivet og andre mennesker, at der ikke er lidt mere krudt i dem.

Det er sådan lidt psykologi. På det punkt kunne man nok lære noget af den tidligere regering. Optimisme er ikke så dårlig. De signaler, der bliver sendt ud fra en regering og et Folketing, lægger man mærke til – mange af dem i hvert fald, forhåbentlig ikke alle – i de små hjem.

Man kunne f.eks. sætte renten ned, som man er begyndt på. Og i det hele taget var der en masse ting, man kunne gøre, som ville kunne få hjulene til at køre igen. Jeg mener ikke, tilskud er det rigtige. Bestemt ikke. Tilskud er ikke det rigtige. Vi giver landbruget tilskud. Vi giver fiskeriet tilskud. De eneste, vi ikke giver tilskud, er den kategori, jeg tilhører. Jeg vil ikke sige, at vi ikke behøver det, men vi vil ikke have det, fordi det er noget kunstigt, og det skaber kun en kort fornøjelse, og det er ikke det, vi skal have.

Jeg lagde mærke til, at fru Lotte Henriksen sagde, at etableringsvejledningen godt kunne udføres af private revisorer. Det gav mig lidt mere ro i sjælen, for det var en af de ting, jeg i hvert fald synes ville være godt, hvis forslaget endelig bliver vedtaget.

Jeg synes ikke, der skal oprettes flere offentlige stillinger. Så lad dog nogle af dem, der i dag har et arbejde, men måske ikke har så meget arbejde, som de gerne ville have, forestå det arbejde, som man synes skal udføres i denne forbindelse. Så dér var da et lille lyspunkt.

(Kort bemærkning).

Lotte Henriksen (S):

Nu er vi nået dertil, hvor jeg har forstået at den konservative ordfører alligevel synes, at de ting, som ordføreren var temmelig negativt indstillet over for til at begynde med, er forholdsvis positive.

I hvert fald var klippekortet jo ikke så dårligt til at begynde med, og nu ser etableringsvejlederordningen jo heller ikke så negativ ud, som den gjorde i begyndelsen.

Så lad os nu se, om udvalgsbehandlingen dog ikke kunne bevirke, at også De Konserva-

[Lotte Henriksen]

tive ville se lidt positivt på dette forslag. For jeg lagde i hvert fald mærke til, at man var nervøs over virksomhedsudviklingen i Danmark på nuværende tidspunkt. Det er der måske også al mulig grund til, og derfor er der vel heller ikke den store grund til optimisme ej heller fra den nuværende regerings side, hvis vi gør os klart, hvor stor arbejdsløsheden rent faktisk er.

Det er ikke, fordi vi ikke synes, at vi gør noget ved det, men der er vel i hvert fald ikke nogen grund til at grine ad de folk, der går arbejdsløse.

Pia Larsen (V):

Jeg vil gerne indlede med at sige, at Venstre længe har leget med tanken om at indføre en form for klippekortsordning til iværksættere.

Det skulle være i forbindelse med en total omlægning af den eksisterende iværksætterordning. Nu har vi forstået, at regeringen er ved at omdøbe i hvert fald iværksætterydelsen til en etableringsydelse. Det nærmere indhold har jeg stadig væk til gode at få noget at vide om.

Derfor synes vi, at det, der er skrevet her i forslaget om en klippekortsordning, er absolut positivt.

Vi synes også, det er i orden, at der skal foreligge en forretningsplan svarende til det, virksomhedens bankforbindelse ville kræve i forbindelse med bevilling af en kassekredit eller andre lån. Og det er ud fra princippet »noget for noget«. Hvis man vil have andel i statens midler, må man også kunne levere dokumentation for, at det ser nogenlunde fornuftigt ud.

Men et af de problemer, dette lovforslag volder Venstre, er den såkaldte etableringsvejledning. Jeg vil indrømme, at vi er lidt bekymrede over, at der bare står, at industriministeren fastsætter nærmere bestemmelse om, hvem der kan godkendes som etableringsvejleder, og vilkårene herfor.

Vi vil gerne have nogle klare retningslinier for, hvem der kunne godkendes, og det kan vi måske få under udvalgsarbejdet. Jeg blev meget glad for at høre fru Lotte Henriksen sige, at det f.eks. kunne være revisorer, der fungerede som etableringsvejledere, ikke bare for, at det skal ligge i den private sektor, og at der ikke skal være nye offentlige arbejdspladser – det mener vi også – men også fordi der kunne være noget synergi i, at en privat rådgiver, når man

var ude af dette system, kunne fortsætte med at være rådgiver for virksomheden. Det ville også spare iværksætteren, som måske ikke var så meget iværksætter mere, for nogle indledende øvelser fra rådgiverens side med at sætte sig ind i virksomhedens arbejdsområder og de vilkår, de i øvrigt arbejder under.

Jeg vil ikke sige, at det er en betingelse for vores tilslutning til dette forslag, men vi vil i hvert fald arbejde meget på i udvalget, at vi får klart defineret, hvem der kan være etableringsrådgiver, og kræve nogle gode begrundelser for, hvorfor det skal være sådan.

Så vidt jeg kan se, fremgår det overhovedet ikke af lovforslaget, hvem der er berettiget til at modtage disse klippekort. Det vil jeg derfor spørge ministeren om, idet jeg skal udtrykke håb om, at ministeren svarer, at det er alle iværksættere, uanset om de er på etableringsydelse eller ej. For det er så et lille skridt på vejen væk fra, at den fornemste kvalifikation for at blive iværksætter efter vores definition er, at man har været ledig på dagpenge i 5 måneder. Det synes jeg vi skal væk fra. Iværksætteren skal være en iværksætter og ikke en tidligere ledig.

Men jeg må tage lidt forbehold med hensyn til, hvordan vores stillingtagen bliver til dette forslag. Det må vi se, når udvalgsarbejdet er færdigt.

Rahbæk Møller (SF):

Efterhånden er regeringen begyndt at gøre noget for iværksættere, og det er da godt nok. Det har der længe været behov for. Men jeg er nødt til at tilføje, at de forskellige tiltag altså ikke hjælper, hvis man ikke gør noget ved det helt basale problem, nemlig at der er mangel på egenkapital.

For nogle år siden var det jo sådan, at de fleste iværksættere hentede deres egenkapital i friværdien i deres boliger. Denne kilde er stort set ikke til rådighed for de generationer, der etablerer sig i dag, og det er hovedårsagen til, at vores iværksætterrate er alt for lav sammenlignet med andre lande. En række lande har udviklet modeller – Tyskland, USA osv. – som man kunne efterligne. Jeg ved også, at der i Industriministeriet ligger forskellige forslag fra Industriministeriets Iværksætterudvalg, men vi har ikke set nogen egentlige forslag fra ministeriets side.

[Rahbæk Møller]

Derfor er mit første spørgsmål til ministeren: Hvornår kan vi forvente at regeringen tager fat på dette spørgsmål? For som sagt tror jeg ikke, at alt det andet hjælper, så længe vi ikke tager fat på det.

Om selve det foreliggende forslag er jeg overvejende positiv. Jeg synes, at klippekortideen er god. Vi har for længe siden påpeget behovet for, at iværksættere skal have adgang til uddannelse og rådgivning, og klippekortet er en meget fleksibel måde at løse det problem på. Det kan den enkelte indrette sig efter. Iværksættere er jo en meget, meget blandet gruppe, og ikke alle har samme behov. For nogle er det bedst at gå på kursus, for andre er det bedst at gå til en eller anden form for ekspertrådgivning. Det kan folk selv sammensætte efter deres behov, og det synes vi er en god ting.

Jeg har faktisk kun to betænkeligheder. Den ene vedrører det forhold, at der jo er en fase, før der foreligger en plan. Der er altså nogle, der simpelt hen har brug for at gå på et kursus for at lære de helt basale ting, herunder at få hjælp til overhovedet at lave en forretningsplan. Derfor håber jeg, at der stadig væk vil være iværksætterkurser til rådighed i en eller anden form for dem, der har behov for at få en helt basal viden for overhovedet at komme videre, så de kan komme så langt, at de får deres klippekort.

Den anden betænkelighed vedrører det forhold, at vi nu nærmer os den situation, hvor man skal have offentlig tilladelse for at oprette egen virksomhed. Sådan har man haft det i Holland. Der kunne man i mange brancher simpelt hen ikke starte uden at få statens godkendelse, og sådan skulle det helst ikke gå i Danmark. Jeg er lidt bekymret over, at vi nærmer os det, og derfor vil jeg gerne spørge, hvad man egentlig forestiller sig at denne godkendelse skal gå ud på. Det er klart, at der blandt de mennesker, som etablerer sig, vil være nogle, der går ned. Sådan vil det altid være. Man kan ikke samle alle op, og det håber jeg heller ikke at man vil stræbe efter. Jeg håber, at den godkendelse, der er tale om, er en forholdsvis lempelig godkendelse af, at de mest basale, rimelige krav er opfyldt. Hvis man virkelig prøver at være fuldt ud realistisk og kun lader folk slippe igennem, som har planer, der er næsten 100 pct. sikker på succes, går det galt med denne ordning.

Kim Behnke (FP):

I går havde Dagbladet Politiken en temmelig kedelig forsidehistorie, nemlig at antallet af konkurser i Sø- og Handelsretten aldrig har været så højt som i øjeblikket. Nu er det ikke sådan, at dette, at nogle går konkurs, nødvendigvis er et sygdomstegn for samfundet som helhed, for hvis der ikke en gang imellem er nogle, der dør, og nye, der kommer til, så bliver blodet jo for tyndt. Derfor er konkurser ikke noget, man bare skal prøve at undgå for alt i verden. Men bag de kedelige oplysninger fra Sø- og Handelsretten ligger jo den kendsgerning, at det går ad Pommern til i dansk erhvervsliv.

Derfor vil man, som regeringen redegør for nu, prøve, om man ikke kan få nogle flere iværksættere til at etablere sig og til at overleve. Jeg synes, at forslaget simpelt hen mangler – deri er jeg enig med fru Pia Larsen – en § 0, der definerer, hvad en iværksætter er, og fortæller, om f.eks. jeg i morgen kan gå ud og få sådan et klippekort, hvis jeg vil starte en virksomhed, eller om jeg først, som fru Pia Larsen nævnte det, skal have været arbejdsløs i et vist stykke tid. Det mangler der simpelt hen en forklaring på, og derfor virker lovteksten, som om det er underforstået, at man ved det i forvejen. Det kan være, at det er mig – og måske også fru Pia Larsen – der ikke har fulgt nok med i timen. Men jeg håber, at ministeren kan berige os med en definition på disse iværksættere. I § 3 bliver der nævnt, at man kan starte virksomheder under nogle nærmere omstændigheder på nær nogle undtagelser, og her nævnes så virksomheder inden for landbrug og fiskeri. Umiddelbart var min reaktion: Hurra, endelig! For i øjeblikket er det jo sådan, at staten giver tilskud til at ophugge fiskerkuttere, samtidig med at der er nogle, der får iværksættedydelse til at starte som fiskere. Det er jo absolut Ebberrød Bank om igen, og derfor burde den slags forsvinde.

Men »virksomhed inden for landbrug og fiskeri« er jo en meget bred formulering. Hvis der nu er nogen, som vil lave en fiskeforædlingsvirksomhed, er den så omfattet af dette forbud, eller kan den godt tillades? Det synes vi også er alt for upræcist formuleret.

Blandt de virksomheder, hvor der ikke er fri etableringsret, bliver nævnt apotekere og læger. Men gælder det også statsautoriserede

[Klim Behnke]

revisorer, statsautoriserede ejendomsmæglere osv.? For deres vedkommende er der heller ikke fri etableringsret, i og med at der kræves, at man har statsautorisationen. Altså hvor snævert gælder begrænsningen under punkt 2?

I § 4 finder man det, der ødelægger det hele, nemlig at vi skal have disse statsautoriserede etableringsvejledere. Det er udtryk for en centralistisk tankegang, som vi er modstandere af. Hvilket ansvar har disse etableringsvejledere? Her kommer jeg til at tænke på, at man i sin tid havde disse energikonsulenter fra Energiministeriet, som gik rundt og udstedte attester på folks huse, som det imidlertid viste sig ikke duede til noget som helst. De holdt ikke engang i en retssal. Hvilken retsgyldighed har den godkendelse eller ikkegodkendelse, der kommer fra etableringsvejlederne? Hvad er det for et stykke papir?

Sidst, men ikke mindst er klippekortet selvfølgelig udtryk for en fristende tanke. Men igen må man spørge: Hvorfor er der egentlig et problem? Hvorfor kan folk ikke finde ud af at drive virksomhed? Hvorfor skal de bruge så mange ressourcer hos revisorer, advokater osv.? Det er faktisk et sygdomstegn hos et samfund. Det er, fordi vi i denne sal har lavet reglerne så besværlige, at folk ikke engang kan finde ud af at drive et ismejeri uden at skulle have professionel bistand. Derfor burde Folketinget bruge kræfterne på at fjerne alle de hindringer, der er for, at folk kan etablere sig, frem for at give tilskud til at finde ud af at fortolke hindringerne.

Det er en helt forkert tankegang, og derfor er der ingen tvivl om, at Fremskridtspartiet ender med at stemme nej til dette forslag. Men det betyder ikke, at vi ikke vil medvirke til at få tingene til at fungere. Og der er altså et par begreber, som vi absolut mener ministeren skylder Folketinget en præcisering af. Selv om det forslag, vi behandler i dag, er et omtryk, kunne vi godt bruge et yderligere omtryk, hvor der var nogle flere præciseringer.

Addi Andersen (CD):

Centrum-Demokraterne ser med stor tilfredshed på den udvidelse og forbedring af rådgivningsmulighederne for iværksættere, som bliver resultatet af dette lovforslag. Mange undersøgelser har vist, at iværksættere har brug for støtte og hjælp, og at denne skal gives

i det omfang og af den karakter, der er nødvendig for den enkelte.

Der er ikke brug for faste betingelser om at følge dette og hint kursus og for at modtage en bestemt form for hjælp og mange andre unødige krav fra offentlig side. Når det kommer til stykket, er vi sikre på, at iværksætterne selv ved, hvilken rådgivning de har mest brug for. Vil man have fleksible og arbejdspladsskabende iværksættere med gode muligheder for at overleve, skal deres muligheder for at få hjælp være så fleksible som muligt.

Derfor kan CD fuldt ud støtte indførelsen af en klippekortsordning. Det er et skridt på vejen til at gøre hele rådgivningssystemet bedre og ikke mindst lettere forståeligt for den enkelte iværksætter.

Flere undersøgelser har vist, at den nuværende indsats på området er for uoverskuelig. Med andre ord skal ordningerne gøres mere tilgængelige og overskuelige. Det er dette forslag en stor hjælp til, og rådgivningssystemet skulle jo gerne skabe bedre vilkår i stedet for forvirring.

CD kan støtte forslaget og ser frem til en positiv udvalgsbehandling.

Dorit Myltoft (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører i denne sag, fru Lone Dybkjær, ikke kan være til stede i dag, bliver det mig, der fremfører følgende:

De foreløbige erfaringer viser, at mange ny-startede små firmaer ikke klarer sig på grund af manglende viden om det at drive virksomhed. Dette forslag viser altså, at man lovgivningsmæssigt kan tage ved lære af indhøstede erfaringer.

Samtidig skal jeg ikke undlade at gøre opmærksom på, at der også inden for det videregående uddannelsessystem findes tendenser i retning af at inddrage undervisningsaktiviteter, der forbereder de studerende på at blive iværksættere, og at erhvervsvejledere i folkeskolen også er ved at være opmærksomme på dette område. Jeg ser ligeledes frem til, at kvinder i højere grad vil benytte sig af mulighederne for at blive iværksættere, gerne efter samme model som ved forrige århundredes andelsselskaber, og på den måde være med til at løse den høje kvindearbejdsløshed.

Det forslag om hjemmeservice, som vi behandlede tidligere i dag, kunne måske give in-

[Dorit Myltoft]

spiration til erhvervsbrancherne, hvor der er behov for nye virksomheder, og iværksætterklippekortet er en absolut brugervenlig metode til at give den enkelte iværksætter den bedste uddannelse og rådgivningsmulighed.

Det Radikale Venstre anbefaler lovforslaget til hurtig udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Absolut en kompliment til den radikale ordfører for bemærkningen om den indsats, der skal gøres på uddannelsesstederne.

Det minder mig om, at for 14 dage siden var der en ganske interessant artikel i dagbladet Århus Stiftstidende. Man havde påtaget sig den interessante opgave at gå på universitetet og spørge alle studerende på alle niveauer på det naturvidenskabelige fakultet, om de kunne tænke sig at starte egen virksomhed. Der var én eneste, der sagde ja, og det skyldtes, at han på et tidspunkt havde været i erhvervspraktik ved Århus Amtskommune. Her havde han opdaget, at man skulle bruge en masse spildevandsprøver fra flere forskellige steder i de kommende år, og han tænkte på at starte en virksomhed, der kunne rejse rundt, tage de spildevandsprøver og løse opgaven for amt-kommunen. O.k., det ville jo være en privat virksomhed, men han var altså den eneste, der havde gjort sig bare den mindste tanke om at starte egen virksomhed. Hvad med resten? De regnede med, at de skulle ansættes i den offentlige sektor, fordi de mente, at det var her, deres professionelle muligheder lå.

Så det er fuldstændig rigtigt set: Der er stadig et forkvaklet syn på tingene rundt omkring, særlig på de højere læreanstalter, hvor det at starte egen virksomhed sådan nærmest er den sidste overlevelsesmulighed, efter at man har været på dagpenge eller sådan noget. Og det er faktisk synd, for mange af de mennesker er jo dygtige og har gode uddannelser, og vi har brug for, at de også går ud og tager initiativ til at sætte noget i gang; men det må godt være i lidt mere privat regi end at tage spildevandsprøver for Århus Amtskommune.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Jeg vil nu ikke tages til indtægt for at sige, at

der er en forkvaklet indstilling på de videregående uddannelser. Tværtimod mente jeg, at der faktisk var tendenser i retning af at inddrage dem mere og mere, og jeg kan da også sige, at jeg selv kommer fra et uddannelsessystem, hvor jeg er med til at uddanne iværksættere.

Merethe Due Jensen (KRF):

Det er et utrolig vigtigt lovforslag, vi nu har til behandling. Danmark er kendetegnet ved en masse små og mellemstore virksomheder, der har en fleksibel omstillingsevne, og en af årsagerne til, at Danmarks eksport hidtil er gået rimelig godt, er det store netværk af mindre virksomheder, som bl.a. er underleverandører til eksportvirksomhederne. Så vi har rigtig megen brug for, at endnu flere vil forsøge sig som selvstændige, og vi skal hjælpe dem til at komme i gang.

Imidlertid er det vigtigt for mig at understrege, at vi skal hjælpe ved at sætte dygtige virksomheder i gang og ikke bare beskæftige nogle mennesker i et begrænset tidsrum for så at se dem tilbage i de arbejdsløse rækker, når tilskuddet er opbrugt.

Jeg vil også understrege, at Kristeligt Folkeparti ikke ønsker at give iværksætterstøtte til projekter, som er i strid med almindelig sund moral, og derfor er det vigtigt, at den forretningsplan, som iværksætteren udarbejder i samarbejde med sin rådgiver, har et sundt og rimeligt grundlag. Jeg er ligeledes tilfreds med, at der også er tale om et vist uddannelseselement med tilskud.

Jeg vil gerne understrege, at det er yderst vigtigt, at ordningen ikke kommer til at virke konkurrenceforvridende. Det hjælper ikke meget, at vi giver tilskud til en virksomhed, hvis det samtidig betyder, at en anden inden for samme branche må lukke. Derfor er det vigtigt, at de retningslinier, som skal fastlægges, tager disse hensyn, ligesom jeg skal foreslå, at erhvervsorganisationerne bliver inddraget i udformningen af de regelsæt, som skal udarbejdes for vejlederne i de enkelte kommuner.

Afslutningsvis vil jeg sige, at hvis dette bliver en rigtig stor succes, kunne man jo overveje – og jeg understreger: overveje – om folk i arbejde måske kunne komme ind under denne ordning. Måske er det virkelig hos dem, at den største motivation ligger, og hvis en lønarbejder bliver selvstændig, kan en arbejdsløs jo få den ledige plads.

[Merethe Due Jensen]

Så jeg skal tilsige vores fortsatte gode vilje i det kommende udvalgsarbejde.

Industriministeren (Trøjborg):

Hr. Kim Behnke sagde, at det ikke går godt i dansk erhvervsliv, fordi der er for mange, der går konkurs, og min kommentar til det er, at det er jo netop derfor, regeringen har fremlagt sin reform. De mange forslag, der blev behandlet i Folketinget forleden, skal være med til at sætte gang i dansk erhvervsliv og skabe den nødvendige optimisme, og det følges op af et ganske kraftigt rentefald, som forhåbentlig kan blive endnu større.

Jeg tror nok, det er den form for optimisme, vi skal satse på, og ikke den form for politik, som hr. Per Tærsebøl lagde op til. Jeg synes, det leder tanken hen på tidligere tider, når hr. Per Tærsebøl taler om at vende hjem til kødgyderne, eller noget i den retning; jeg tror ikke, det er i overensstemmelse med tiden og samfundet. Men jeg noterede, at hr. Per Tærsebøl dog var til at tale med, og at der var mulighed for, at vi kunne finde frem til et kompromis. Jeg tror også, at der vil være gode muligheder for det, når vi får forklaret, hvad lovforslaget handler om. Der er tale om et lovforslag med den målsætning at etablere flere virksomheder, give disse virksomheder bedre muligheder for overlevelse og opkvalificere dem, der i dag får iværksætterydelse – den ydelse, som vi omdøber til etableringsydelse.

Så vil jeg sige til fru Pia Larsen, at jeg var meget glad for de bemærkninger, fru Pia Larsen kom med. Jeg kan ikke se, at der er nogen forskel mellem lovforslagets intentioner og Venstres intentioner, i hvert fald ikke ifølge det i sagens natur korte referat, som fru Pia Larsen gav i sin ordførertale. Princippet er netop, som fru Pia Larsen siger, noget for noget. Vi vil godt give en ydelse til rådgivning; iværksætteren leverer sin forretningsplan, leverer et kvalificeret bud på, hvad virksomheden vil beskæftige sig med, hvilke indtjeningsmuligheder og forretningsmuligheder der er, og til gengæld etablerer vi en ydelse, som skal anvendes til rådgivning af selve virksomheden. Noget for noget-princippet gælder alle, der ønsker at etablere sig. De eneste rammer, der er tale om, er de rammer, der fastsættes på de årlige finanslove, men der er altså mulighed for at opfylde det ønske, som vi tror at ganske mange nærer om at modtage denne ydelse.

Og hermed har jeg også svaret på hr. Rahbæk Møllers spørgsmål. Der er jo ikke tale om, at hvis man ønsker at etablere en virksomhed i Danmark, er det under forudsætning af, at man skal være underlagt et system, hvor man skal etablere en forretningsplan som forudgående godkendelsesgrundlag for at etablere virksomheden; slet ikke. Der er tale om, at alle kan modtage denne ydelse, hvis de vil levere en forretningsplan, og så kan de modtage rådgivning. Vi tror på, at mange virksomheder har behov for det.

Det er også sådan, at de, der skal modtage etableringsydelse efter forslaget til dagpenge-reform, skal kvalificere sig til at modtage denne ydelse. De skal opfylde kravet om at levere en forretningsplan – det er det nye, der er indført, fordi vi har den grundlæggende opfattelse, at der har været for mange tilfælde af, at man har etableret sig på et for dårligt grundlag under den gældende iværksætterydelsesordning. Vi har set, at en meget stor del af disse virksomheder er gået meget hurtigt ned, og vi har også set en del virksomheder gå ned efter en kortere årrække med det resultat, at de, der startede virksomheden, er kommet i en håbløs situation med en stor personlig gæld. Forslaget er altså også et forsøg på at opkvalificere de iværksættere, der etablerer sig under dagpenge-systemets muligheder.

Fru Pia Larsen stillede et spørgsmål, som også andre ordførere har været inde på, nemlig spørgsmålet om etableringsvejledersystemet. Jeg vil sige, at her er der tale om, at der skal udpeges en række etableringsvejledere, som skal opfylde kravene i forbindelse med loven, altså være med til at opsætte denne forretningsplan. I sagens natur bliver det altså sådan, at industriministeren kan udpege en række vejledere, primært folk, som er beskæftiget i den private sektor. Det er her, man har eksperisen, det er her, man har den viden, som helt basalt ligger til grund for etablering af den forretningsplan, vi taler om.

Så var hr. Rahbæk Møller inde på spørgsmålet, om der var behov for en indledende fase til at etablere forretningsplanen. Netop derfor har vi sagt, som det fremgår af lovforslagets § 2, stk. 2, at foruden at give 70 pct.s tilskud op til en grænse på 30.000 kr. i 2 år vil vi gerne give mulighed for at få 100 pct.s tilskud inden for en 3.000 kr.s-ramme, netop til at lave det

[Industriministeren]

grundlæggende og indledende arbejde med udarbejdelse af en forretningsplan. Vi har prøvet at skitsere i lovforslaget, hvad en sådan forretningsplan kan bestå af, og har herunder nævnt modellen med et iværksætterkursus.

Jeg vil gerne sige om hr. Rahbæk Møllers generelle bemærkninger, at jeg er fuldstændig enig i dem. Jeg tror, der er behov for at udvikle de finansielle instrumenter, og jeg kan forsikre for, at regeringen arbejder med dette spørgsmål og undersøger mulighederne for at drage nytte af de erfaringer, man har gjort i en række andre lande. I f.eks. USA og Holland findes mange udviklingselskaber, der formidler en højere grad af joint venture-kapital til først og fremmest små og mellemstore virksomheder, der kan have vanskeligt ved at skaffe tilstrækkelig tålmodig kapital. Vi undersøger de muligheder, der er for at etablere noget sådant, men det er klart, at egentlige forslag herom vil afhænge af den nærmere prioritering af de økonomiske midler, der er til rådighed, og det er naturligvis en diskussion, som vi ikke har afsluttet endnu. Det er tanken, at de overvejelser, regeringen arbejder med i øjeblikket, eventuelt kan udmøntes i lovforslag, som vi i givet fald vil kunne præsentere for Folketinget i næste folketingsår.

Så vil jeg sige til hr. Kim Behnke, at jeg er fuldstændig enig med hr. Kim Behnke i, at det er et grundlæggende problem, at der er for få, der starter egen virksomhed, især for få højtuddannede. Jeg tror, at det billede, som hr. Kim Behnke skitserede for os for et øjeblik siden, er ganske korrekt; der er alt for få kandidater fra de højere tekniske læreanstalter, der starter nye virksomheder, og derfor tror jeg, at vi må bruge forskellige selektive mekanismer for at hjælpe dem lidt på vej. En af dem vil være et forsøg på at iværksætte en form for kursusvirksomhed på de højere læreanstalter, som i højere grad skal motivere og prøve at danne det, som vi kunne kalde det kulturelle grundlag for en forståelse af, at det kan være interessant og perspektivrigt at starte egen virksomhed. Det er en tanke, som vi arbejder med og meget gerne vil udmønte i et samarbejde med de højere læreanstalter.

Hele spørgsmålet om paragraf nul, som hr. Kim Behnke kaldte den, tror jeg nok, at jeg har svaret på. Der er altså tale om, at alle, der etablerer en ny virksomhed, kan få støtte efter be-

stemmelserne i dette lovforslag, muligheden er ikke indskrænket alene til dem, der får etableringsydelse efter reglerne i arbejdsmarkedslovgivningen. Der er tale om, at alle kan få støtte.

Så er der spørgsmålet om, hvilke grupper der er undtaget. Vi har prøvet at undtage grupper, hvor det ville være åbenlyst i modstrid med den politiske nødvendighed og omstrukturingsnødvendigheden i erhvervene, og det gælder altså primærerhvervene, landbrugs- og fiskerierhvervene. Hvis man vil starte en fiskeriforædlingsfabrik eller en fødevarerforædlingsfabrik, kan man altså godt få iværksættertilskud i henhold til muligheden for at starte en sådan virksomhed.

Så er der spørgsmålet om etableringsvejlederne: Hvilket ansvar har de? Ja, de har altså det fundamentale ansvar, at de skal prøve at etablere en forretningsplan for den pågældende iværksætter, og denne forretningsplan skal danne grundlag for, om man får udbetalt ydelsen. Vi forudsætter naturligvis, at der er tale om kvalificerede mennesker, som har erfaring og den nødvendige grundlæggende viden for at kunne give kvalificeret rådgivning, og det er her, industriministeren skal have en bemyndigelse til at fastsætte nogle rimelige regler for, hvem der kan være etableringsvejledere.

Der er naturligvis ikke tale om, at man kan drage etableringsvejlederen til ansvar for, om virksomheden får et positivt resultat efter et vist antal år; man definerer det helt elementære og basale grundlag for at starte en virksomhed. Som det blev udtrykt fra fru Lotte Henriksens side, vil vi lave en ikkebureaukratisk ordning, hvor grundlaget er, at man får etableret en forretningsplan, som vi i øvrigt mener er forudsætningen for en fornuftig virksomhedsdrift og en fornuftig behandling i et pengeinstitut; i øvrigt vil det vel i alle tilfælde være nødvendigt at have et godt forretningsmæssigt grundlag for at erhverve de nødvendige finansielle midler til drift af virksomheden.

Jeg takker for de positive bemærkninger og ser frem til at bidrage til det arbejde, som skal foregå i Folketingets Erhvervsudvalg, og jeg kan notere mig med stor tilfredshed, at der ser ud til at kunne skabes et endda meget bredt flertal for dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

[Kim Behnke]

Ministeren sagde, at denne lov vil gælde for alle, men ministeren nævnte også ganske rigtigt, at vi har observeret, at mange, der hidtil har fået iværksætterydelse osv., er kommet skævt fra start. Når de har startet tøjbutikken eller åbnet damefrisørsalonen, opdager de lige pludselig, at der er altså lige noget med momsafregning, de ikke har styr på. Vil det være sådan, at denne lov også giver mulighed for at få et klippekort, hvis man er startet for et halvt eller trekvart år siden og opdager, at man mangler nogen viden? Og i bekræftende fald, hvor langt går man så tilbage? Hvornår er man fra at være iværksætter blevet velkonsolideret? Jeg kan ikke rigtig forstå, hvordan man har tænkt sig at afgrænse det, når ministeren siger, at det her gælder for alle.

Eller er det sådan, at reglerne kun gælder for alle, der virkelig starter for første gang? Er det sådan, at hvis man har startet en virksomhed, som går ad Pommern til, er det bare ærgerligt, og så må man lukke den og komme med et nyt projekt for at være omfattet af loven? Det er sådan noget, jeg synes, der godt kunne have stået i ouverturen til forslaget; og det gør der i øvrigt i mange andre af de lovforslag, Folketinget vedtager, her finder man en sådan beskrivelse i den første paragraf.

Jeg var lidt inde på at ville diskutere denne etableringsvejleders ansvar, fordi ministeren i både teksten og nu også mundtligt sammenligner med den vejledning, der normalt finder sted i et pengeinstitut. Men der er jo meget stor forskel på en etableringsvejleder, der sidder og kigger på en plan og skal dele nogle offentlige tilskud ud, og et pengeinstitut, der skal afgøre, om man vil yde et lån. Når et pengeinstitut skal give vejledning, tager de jo skyldigt hensyn til, at det måske er dem selv, der skal hæfte for et tab, men vejlederen hæfter jo ikke selv for noget som helst, men sætter bare et blåt stempel eller det modsatte på en anmodning om en offentlig ydelse.

Industriministeren (Trøjborg):

Det er min grundlæggende opfattelse, at man ofte oplever det forhold, at et pengeinstitut ikke har et så stort administrativt apparat, at det er i stand til at iværksætte en egentlig vejledning for nyetablerede virksomheder, men snarere er i den situation, at det må forlange et fornuftigt forretningsgrundlag. Nu

sætter vi iværksættere i stand til at præsentere et sådant forretningsgrundlag for deres pengeinstitut, og det er hovedargumentet fra min side for, at vi forestiller os, at en sådan forretningsplan skal indeholde bestemte kvalificerede oplysninger. Jeg mener, at der er tale om noget ganske ubureaukratisk, nogle fundamentale krav, som man under alle forhold skal opfylde for at have en rimelig chance for at kunne drive virksomhed.

Så var der det ganske tekniske spørgsmål, om man kan få iværksætterydelse, hvis man har haft en virksomhed, der er gået ned for et vist antal år siden. Definitionen er, at der skal være tale om en person, der starter ny virksomhed, og jeg er da villig til under udvalgsarbejdet at prøve at finde en mere eksakt definition på ny virksomhed. Jeg ved ikke, om vi skal til at fordybe os i overvejelser om, at der ikke må være tale om, at den pågældende er gået ned med en virksomhed for et halvt år siden. Det er hensigten at lave noget ubureaukratisk, så folk, der står over for at skulle starte en ny virksomhed, rent principielt skal kunne få denne rådgivningsydelse, der er tale om her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ingrid Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 309:

Forslag til lov om ophævelse af lov om realkreditlignende lån m.v.

Af industriministeren (Trøjborg).

(Fremsat 19/5 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling